

Tytuł stoiska piknikowego:

Ciernik - mała ryba, wielkie możliwości

Stoisko edukacyjno-demonstracyjne „Ciernik–mała ryba, wielkie możliwości” ma na celu przybliżenie zwiedzającym rodzimego gatunku jakim jest ciernik (*Gasterosteus aculeatus*) powszechny składnik ichtiofauny wód Zatoki Gdańskiej. Ten popularny mieszkaniec akwenu odbywa tarło w okresie lata, od maja do sierpnia. Niewysoka płodność osobnicza jest rekompensowana wysoce zorganizowaną strategią rozrodu. Fakt budowy gniazda, obrony terytorium, opieki na ikrą i narybkiem to tylko niektóre aspekty tej skomplikowanej strategii, która znacznie zwiększa szanse przeżycia potomstwa. Ponadto, małe wymagania środowiskowe, łatwa adaptacja do zmiennych warunków, odporność na infekcje, zróżnicowana dieta, a także brak naturalnych wrogów w rodzimych wodach dodatkowo dają ciernikowi przewagę w rywalizacji zarówno o zasoby pokarmowe jak i o siedlisko z innymi gatunkami ryb. W efekcie, ten niepozorny mieszkaniec strefy przybrzeżnej staje się dominantem w składzie ichtiofauny. Sam pozbawiony walorów komercyjnych, żeruje na ikrze i narybku gatunków cennych gospodarczo. Z jednej więc strony ciernik jest traktowany jako chwast rybny, z drugiej jednak od dawna fascynuje i zadziwia badaczy różnorodnością swoich zachowań, przystosowawczą rolą budowy ciała i behawioru co czyni go doskonałym gatunkiem modelowym do badań behawioralnych czy endokrynologicznych.

Stoisko będzie obejmowało ekspozycję cierników w akwarium, prezentację multimedialną oraz autorski film video na temat niezwykłych zwyczajów rozrodczych ciernika. Dodatkowo zwiedzający (w tym również najmłodsze dzieci) będą mogli sprawdzić swoją wiedzę o cierniku i innych gatunkach ryb zamieszkujących wody Zatoki Gdańskiej rozwiązując specjalnie przygotowane na tą okazję krzyżówki, wykreślanki, krótkie testy itp.

Osoby prezentujące: Ewa Sokołowska, Agnieszka Kleszczyńska (Zakład Genetyki i Biotechnologii Morskiej IO PAN)

Tematy zaproponowane jako **wykłady** przez Pracownię Fizjologii Organizmów Morskich (Zakład Genetyki i Biotechnologii Morskiej IO PAN)

Osoby prezentujące: Ewa Sokołowska i/lub Agnieszka Kleszczyńska

Temat przewodni wykładów:

Ciernik i babka-małe ryby, wielkie możliwości

1. Babka obła (*Neogobius melanostomus*) - Cyberrryba III Millenium

Prezentacja babki obłej jako gatunku inwazyjnego, szybko rozprzestrzeniającego się na półkuli północnej na obu kontynentach, wypierającego gatunki rodzime, powodującego homogenność i utratę bioróżnorodności środowisk.

2. Znane i nieznane ryby Zatoki Gdańskiej

Propozycja dla klas 0-3, po prezentacji przewidziane zabawy interaktywne z zaklasyfikowaniem wybranych gatunków ryb (na obrazkach) do odpowiedniego środowiska (morskie, słodkowodne lub dwuśrodowiskowe)
+ do rozwiązania krzyżówka, wykreślanka.

3. Niezwykłe zwyczaje rozrodcze cierników i babek

Wykład przedstawiający interesujące obyczaje rozrodcze cierników i babek, w tym kryteria doboru partnera, zaloty, tańce i barwy godowe, wybór terytorium, budowa i obrona gniazda, agresja, „efekt miłego nieprzyjaciela”, „efekt nieprzyjemnego sąsiada” itd.

+ prezentacja autorskiego filmu video przedstawiającego budowę gniazda, zaloty cierników i składanie ikry.

4. Chwasty rybne i biośmieci - czy są ważne dla środowiska morskiego i interesujące dla badaczy?

Wykład dotyczy zagadnień związanych z kwestią braku znaczenia gospodarczego i zagrożenia dla ekosystemu ze strony takich gatunków jak ciernik („chwast rybny”) oraz kwestią inwazyjności i ekspansji gatunków obcych takich jak babka obła („biośmieć”). Z drugiej strony podkreślona jest ich rola i wykorzystanie jako gatunków modelowych w badaniach behawioralnych, endokrynologicznych i innych.

- Do pozostałych tematów (oprócz nr 2) też możemy dorobić krzyżówki bardziej zaawansowane lub np. jakiś teścik sprawdzający wiedzę po wykładzie-będzie dreszczyk emocji
- Ogólnie do przygotowania naszych krzyżówek itd. (a więc przed piknikiem) potrzebujemy papieru, kolorowych tonerów, bo musimy dużo drukować w kolorze (krzyżówki, rebusy, testy, postacie ryb-potem musimy je powycinać)
- Na piknik dodatkowo potrzebujemy: papier (nie taki jak ostatnio z rolki tylko **normalne ryzy**), kredki, pojemniki na kredki, gumki, temperówki, nożyczki, ręczniki papierowe, jakieś worki na śmieci (ostatnio bardzo ich brakowało)
+ nagrody dla dzieci: gadżety, lizaki, cukierki itp.
- + stoliczki i krzeselka dla dzieci
- filtr z napowietrzaniem do akwarium, rośliny do akwarium